

Dovolenkové a služobné cesty občanov SR na Slovensku v roku 2015

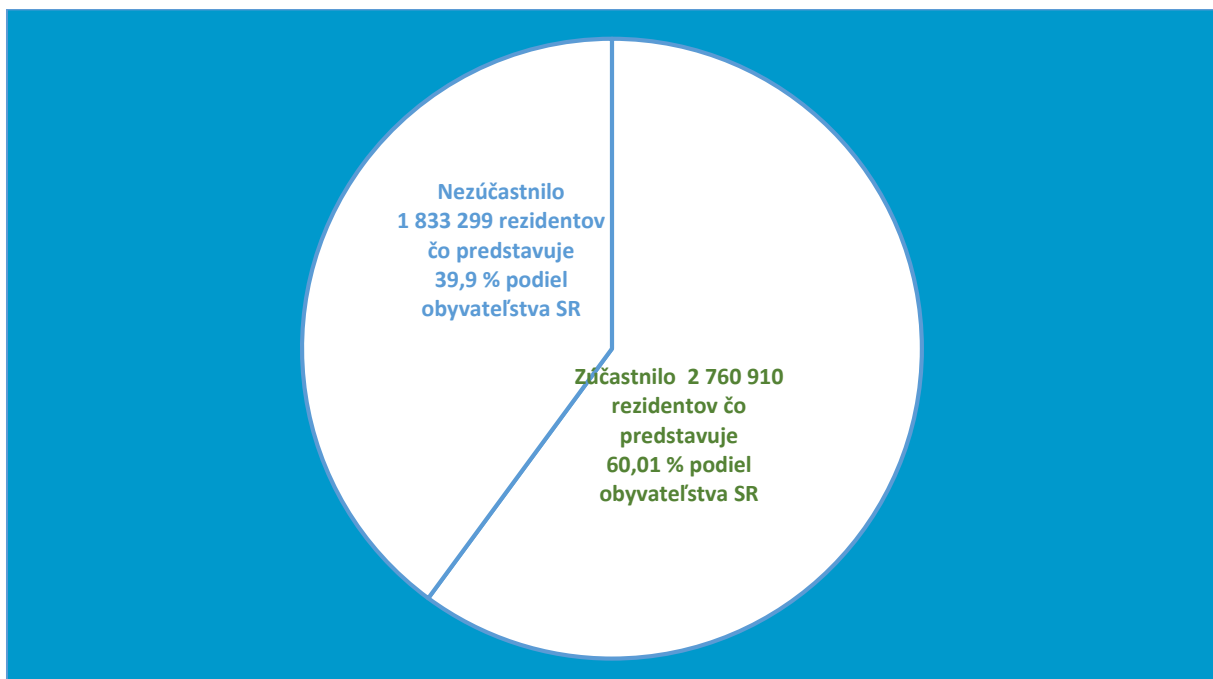
Domáci cestovný ruch tvorí cestovanie a pobyt obyvateľov SR vo vlastnej krajine s cieľom využitia voľného času na odpočinok, poznávanie, rozptýlenie a zábavu, kultúrne a športové vyžitie.

Z ekonomického hľadiska predstavuje domáci cestovný ruch, ako súčasť vnútorného CR nezanedbateľný zdroj príjmov do štátneho rozpočtu, je zdrojom tvorby hodnoty a tým aj hrubého domáceho produktu, vytvára pracovné príležitosti a vo významnej miere je akcelerátorom regionálneho rozvoja s multiplikačným vplyvom na činnosť nadväzných odvetví.

Okrem ekonomickej, plní aj sociálne, zdravotné a kultúrne funkcie, napomáha uvedomeniu si kultúrneho a prírodného dedičstva, sociálnej integrácii a v neposlednom rade motivuje k optimálnemu využívaniu voľného času.

Správa bola spracovaná na základe údajov Štatistického úradu SR pochádzajúcich zo zisťovania o dovolenkových a služobných cestách občanov SR (od roku 2012 Zisťovanie o domácom a výjazdovom cestovnom ruchu), ktoré organizuje Štatistický úrad SR od roku 2003. Účelom zisťovania je poskytnúť základné informácie o dopytovej stránke cestovného ruchu domácim a zahraničným užívateľom v zmysle medzinárodných noriem.

Graf č. 1: Účasť/neúčasť na cestovnom ruchu za osobným účelom v roku 2015

Z výsledkov zisťovania o domácom a výjazdovom cestovnom ruchu za rok 2015 sa cestovného ruchu za osobným účelom zúčastnilo 2 760 910 rezidentov, čo predstavuje 60,1% podiel obyvateľstva

Slovenskej republiky staršej ako 15 rokov. Zvyšných 39,9% obyvateľstva sa cestovného ruchu nezúčastnilo, čo predstavuje 1 833 299 obyvateľstva.

Vývoj účasti/neúčasti na cestovnom ruchu za uplynulé 3 roky je znázornený v tabuľke č. 1.

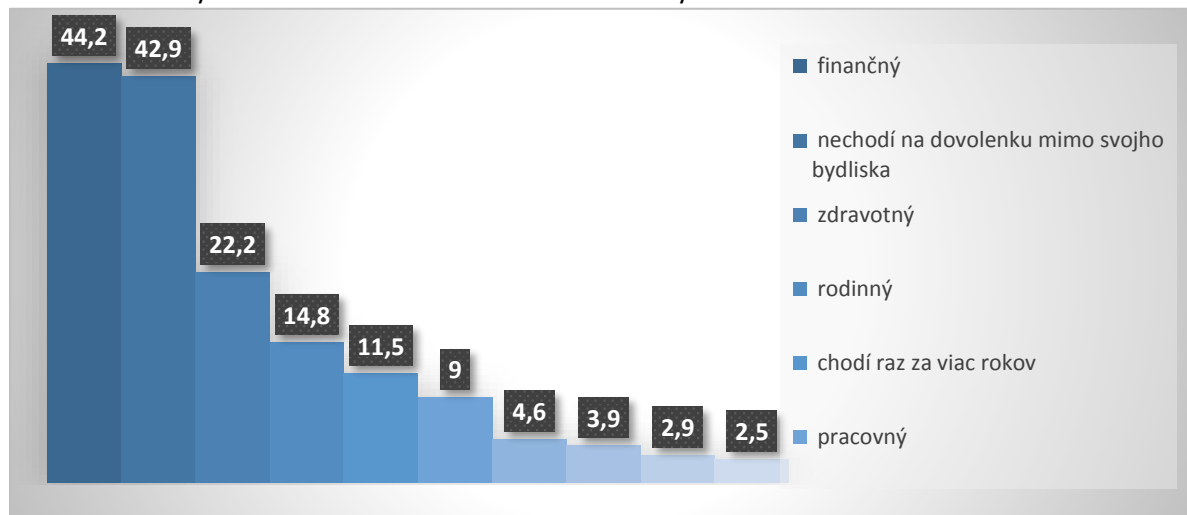
Tabuľka č. 1: Účasť/neúčasť na cestovnom ruchu za osobným účelom v rokoch 2013-2015

	2013	2014	2015
Počet rezidentov vo veku 15 a viac rokov, ktorí sa zúčastnili CR za osobným účelom	2 566 368	2 455 999	2 760 910
% podiel z celkovej populácie osôb nad 15 rokov v SR	56,0	53,5	60,1
Počet rezidentov vo veku 15 a viac rokov, ktorí sa zúčastnili CR za osobným účelom	2 013 892	2 135 169	1 833 299
% podiel z celkovej populácie osôb nad 15 rokov v SR	44,0	46,5	39,9

Podrobné informácie o účasti na cestovnom ruchu podľa veku a pohlavia sú k dispozícii v správe „Základné ukazovatele za dovolenkové a služobné cesty za rok 2015“, ktorú vydal Štatistický úrad SR.

Zo správy Štatistického úradu SR rovnako vyplýva, že cestovného ruchu s osobným účelom sa nezúčastnilo 1,8 mil. obyvateľov (nad 15 rokov) Slovenskej republiky. Najčastejší uvedeným dôvodom boli finančné prekážky.

Graf č. 2: Dôvody neúčasti na cestovnom ruchu za osobným účelom v roku 2015 v %

- Možnosť viacnásobnej odpovede

Medzi ďalšími dôvodmi, prečo sa nezúčastnili cestovného ruchu, uviedli rezidenti najčastejšie fakt, že nechodia na dovolenku mimo svojho bydliska, ako aj zdravotné problémy. Hlavným dôvodom neúčasti na cestovnom ruchu vekovej skupiny od 15-64 rokov bol nedostatok financií a pre vekovú skupinu 65

a viac bolo dôvodom, že nechodia na dovolenku mimo trvalého bydliska. Z pohľadu pohlavia platí, že muži nechodia na dovolenku mimo trvalého bydliska (46,9%) a ženy uviedli finančný dôvod (44,7%).

Dlhodobé a krátkodobé cesty

Občania Slovenska v roku 2015 zrealizovali spolu 6 984 050 dlhodobých a krátkodobých ciest s prenocovaním za osobným účelom, pričom 67,8% z nich uskutočnili v SR a 32,2% v zahraničí. Na území Slovenskej republiky sa v roku 2015 realizovalo 4 736 851 dlhodobých a krátkodobých ciest za osobným účelom s priemerným počtom prenocovaní 3,9 noci. Počet krátkodobých ciest bol 3 317 069 a dlhodobých 1 419 782. Priemerný počet strávených nocí na dlhodobých cestách v SR predstavoval 7,9 a na krátkodobých 2,1 noci. Počet ciest uskutočnených v zahraničí za osobným účelom bol 2 247 199, s priemerným počtom prenocovaní 7,5 noci. Z toho 22% ciest bolo krátkodobých a 78% dlhodobých.

V roku 2015 absolvovali rezidenti 858 103 služobných ciest na území Slovenska s priemerným počtom prenocovaní 2,0 noci.

Tabuľka č. 2: Vývoj počtu ciest a prenocovaní v období 2013-2015

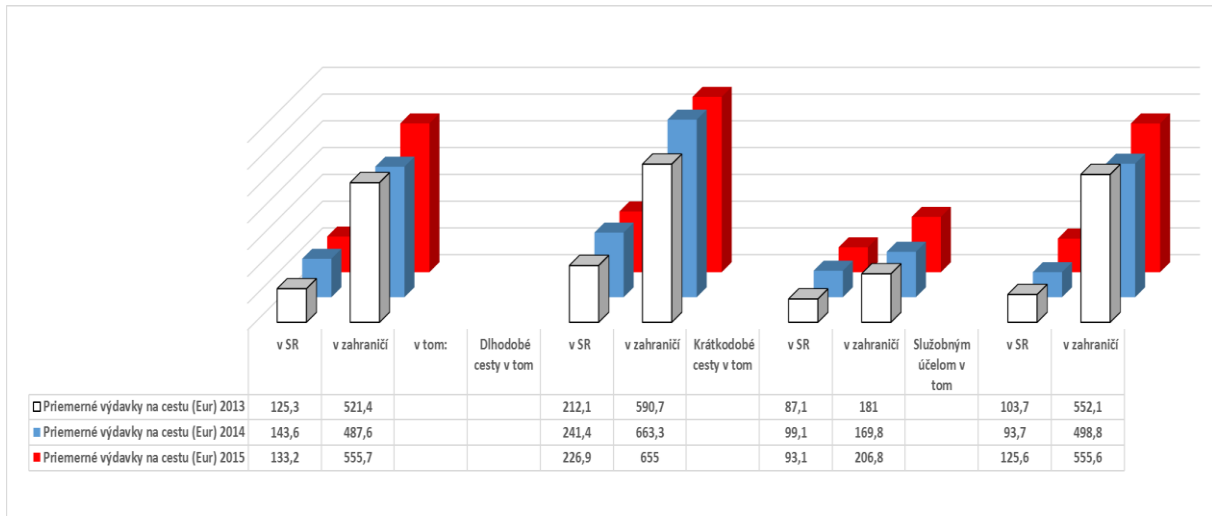
Cesty s prenocovaním na území SR	Počet ciest			Počet prenocovaní		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
*s osobným účelom spolu	3 838 923	4 090 230	4 736 851	14 057 444	15 264 544	18 311 661
v tom						
dlhodobé cesty	1 172 396	1 278 494	1 419 782	8 532 204	9 466 046	11 268 574
krátkodobé cesty	2 666 527	2 811 736	3 317 069	5 525 240	5 798 498	7 043 087
*so služobným účelom spolu	926 568	841 749	858 103	1 824 790	1 824 825	1 675 935

Z tabuľky je zrejмый konštantný rast tak počtu domácich ciest ako počtu domácich prenocovaní na území Slovenskej republiky v sledovanom období, okrem počtu prenocovaní počas služobných ciest. Hoci celkový počet služobných ciest vzrástol, počet prenocovaní klesol v dôsledku poklesu priemerného počtu prenocovaní, ktoré kleslo z 2,2 noci v 2014 na hodnotu 2,0 noci v roku 2015.

Priemerné výdavky na cestu

V grafe predstavujúcom vývoj priemerných výdavkov na cestu sú znázornené výdavky nielen na domáce cesty ale aj výdavky na cesty do zahraničia. Dôležitým zistením porovnania údajov je fakt, že na cesty s osobným účelom v zahraničí vynakladajú respondenti v priemere skoro 4krát viac prostriedkov ako na domáce cesty. Podobne je to aj v prípade služobných ciest, tu sú náklady v priemere 5 krát vyššie ako pri domácich služobných cestách.

Graf č. 3: Vývoj priemerných výdavkov na cestu v období 2013 - 2015

Účel cesty

Pri dlhodobých cestách v SR prevažuje účel cesty, ktorým je *dovolenka, voľný čas a rekreácia* (62,2%), *návšteva príbuzných* (24%) a *ostatné osobné účely* (13,8%). Pod účelom „dovolenka, voľný čas a rekreácia“ sa chápu aktivity ako sú rekreácia a šport, poznávacie pobyty, agroturistika, wellness pobyty a kultúrne podujatia. V roku 2015 tvorili až 50,9% podiel z dlhodobých ciest na Slovensku pobyty, na ktorých sa vykonávali aktivity so zameraním na rekreáciu a šport.

Pri krátkodobých cestách v SR prevažuje účel cesty návšteva príbuzných a priateľov s 50,4 % podielom na celkovom počte krátkodobých ciest. Počas krátkodobých ciest sa v rámci účelu dovolenka, voľný čas a rekreácia venovalo 32,4% dovolenkárov rekreácii a športu, 7,8% wellnessu, 3,1% agroturistike, 1,7% kultúrnych podujatiam a 1,4% poznávacím pobytom.

Typ ubytovania

Z tabuľky č. 3 je zrejmé, že rezidenti až 70% prenocovaní realizujú počas krátkodobého pobytu. V absolútnom vyjadrení je to 3 317 069 ciest, ktoré je možné chápať aj ako počet návštev v ubytovacom zariadení (prenajatom aj neprenajatom). Z tohto objemu návštev tvorí 34,7% ubytovanie v prenajatom (komerčnom) ubytovacom zariadení a 65,3% v neprenajatom ubytovacom zariadení.

Za predpokladu, že rezident realizuje na Slovensku dlhodobý pobyt je trend opačný. V tomto prípade tvorí prenajaté ubytovanie 65,9% podiel na celkovom počte dlhodobých ciest.

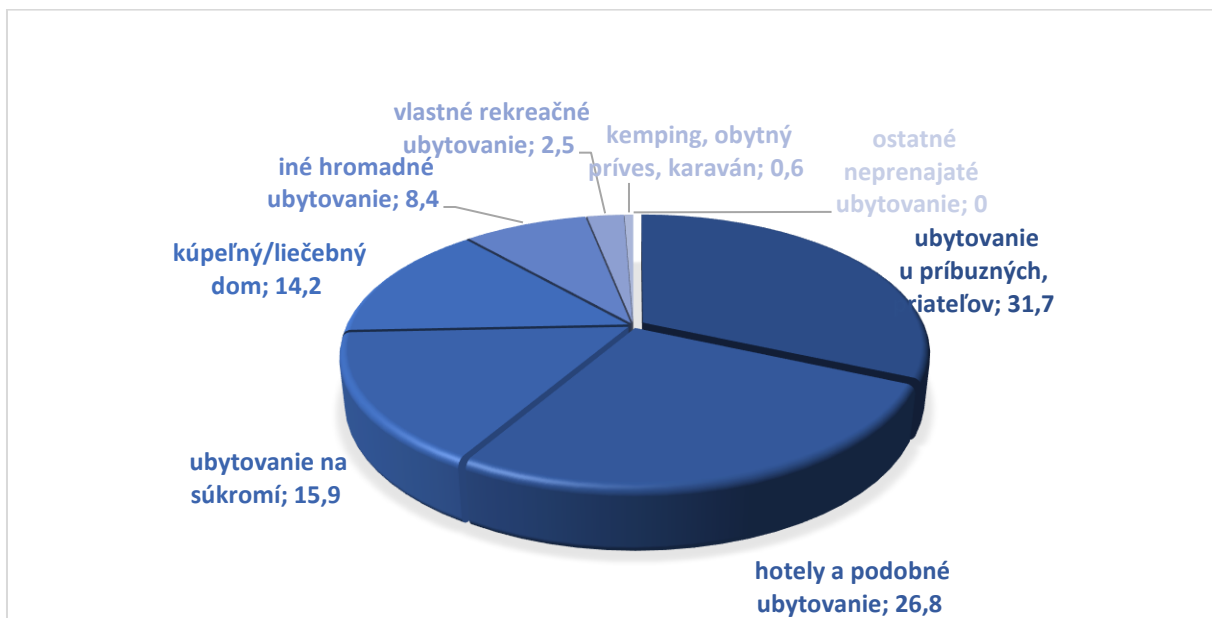
Tabuľka č. 3 Cesty s prenocovaním za osobným účelom v SR podľa typu cesty a ubytovania v roku 2015

	Dlhodobé		Krátkodobé	
	Počet ciest	Podiel v %	Počet ciest	Podiel v %
Cesty s prenocovaním v SR za osobným účelom, v tom	1 419 782	30,0	3 317 069	70,0
Prenajaté ubytovanie spolu	934 942	65,9	1 151 695	34,7

Hotely a podobné ubytovanie	380 369	26,8	617 536	18,6
Kemping, obytný prívies, karavan	8 434	0,6	47 895	1,4
Kúpeľný/liečebný pobyt	201 835	14,2	83 058	2,5
Iné hromadné ubytovanie	118 850	8,4	137 439	4,1
Ubytovanie na súkromí	225 454	15,9	265 767	8,0
Neprenajaté ubytovanie spolu	484 841	34,1	2 165 374	65,3
Ubytovanie u príbuzných, priateľov	449 658	31,7	2 012 151	60,7
Vlastné rekreačné ubytovanie	35 183	2,5	117 958	3,6
Ostatné neprenajaté ubytovanie	0	0,0	35 265	1,1

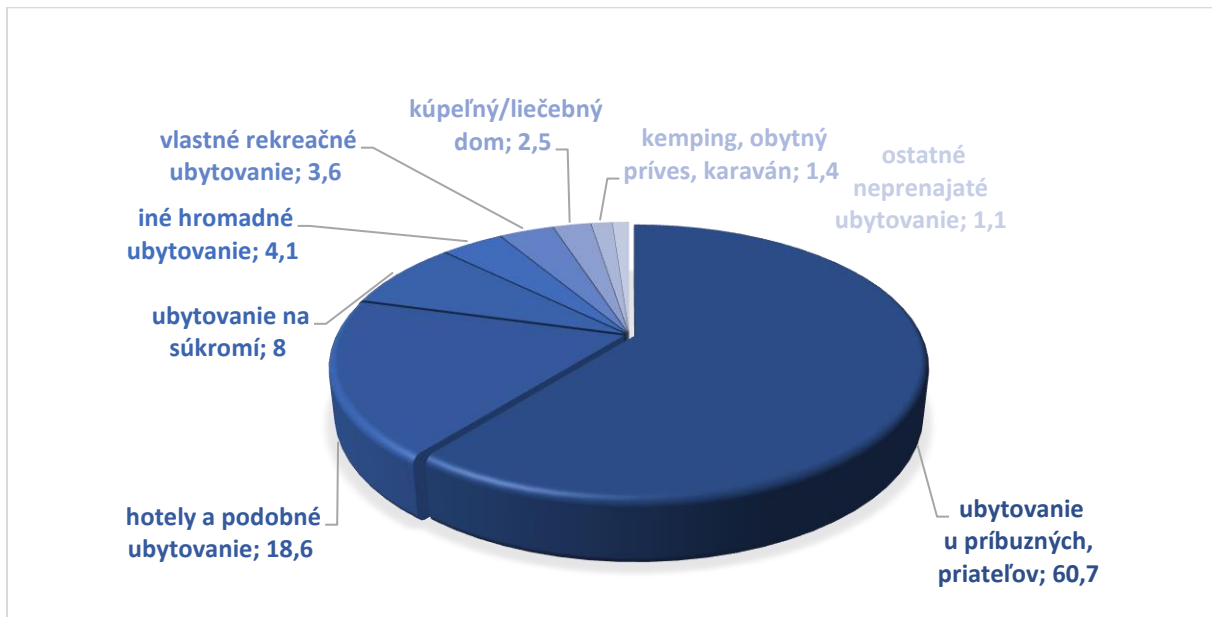
Počas dlhodobých ciest v SR boli využívané najmä ubytovania u známych a priateľov a na druhom mieste hotely a podobné ubytovacie zariadenia. Treťou najviac využívanou alternatívou bolo ubytovanie na súkromí. Slovenskí turisti v rámci liečebnej dovolenky s 14,2 % podielom využívali kúpeľné a liečebné domy.

Graf č. 4 Dlhodobé cesty s prenocovaním za osobným účelom v SR podľa typu ubytovania za rok 2015 v %

Počas krátkodobých ciest s osobným účelom preferovali rezidenti ubytovanie u príbuzných a priateľov s podielom 60,7 %. Na druhom mieste boli využívané hotely a podobné ubytovacie zariadenia. Treťou najviac využívanou alternatívou bolo ubytovanie na súkromí.

Graf č. 5 Krátkodobé cesty s prenocovaním za osobným účelom v SR podľa typu ubytovania za rok 2015 v %

Miesto pobytu

V roku 2015 z pohľadu celkového počtu krátkodobých aj dlhodobých ciest 16,3% ciest bolo realizovaných do okresu Poprad, 8,5% do okresov Bratislava I-V, 6,6% Liptovského Mikuláša, 4,6% do Žiliny a 3,1% do Trenčína. Rovnako v týchto okresoch sa realizoval aj najväčší počet prenocovaní. Priemerný počet prenocovaní tak na krátkodobých ako na dlhodobých cestách bolo 3,9 nocí.

Tabuľka č. 4 Dlhodobé a krátkodobé cesty v SR podľa miesta pobytu v roku 2015

	Počet ciest	Počet prenocovaní	Priemerný počet prenocovaní
Krátkodobé a dlhodobé cesty v SR spolu	4 736 851	18 311 661	3,9
Poprad	770 418	3 081 001	4
Liptovský Mikuláš	313 178	1 319 788	4,2
Bratislava I-V	403 887	1 061 211	2,6
Trenčín	144 827	782 544	5,4
Žilina	215 576	647 165	3
ostatné	2 888 965	11 419 952	

Poznámky

Zisťovanie o domácom a výjazdovom cestovnom ruchu organizuje Štatistický úrad SR. Účelom zisťovania je poskytnúť základné informácie o dopytovej stránke cestovného ruchu domácim a zahraničným užívateľom v zmysle medzinárodných noriem.

Od roku 2012 je zisťovanie realizované v súlade s Nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 692/2011 zo 6. júla 2011 o európskej štatistike cestovného ruchu, ktorým sa zrušuje smernica Rady 95/57/ES. V roku 2013 boli v zisťovaní realizované zmeny, ktoré súvisia s implementáciou nového Nariadenia 692/2011 ako aj novej metodiky podľa Metodického manuálu pre štatistiku cestovného ruchu.

Ide o štvrtročné zisťovanie v domácnostiach na území Slovenskej republiky, respondentom je člen domácnosti, ktorý je starší ako 15 rokov.

Respondentom je člen domácnosti, ktorý v sledovanom období uskutočnil cestu/pobyt zo súkromných alebo služobných dôvodov mimo svojho obvyklého prostredia. Ostatní respondenti uvedú dôvod neúčasti na dovolenkovej ceste/pobyte. Údaje zo zisťovania sú prepočítané na celú populáciu vo veku 15 a viac rokov.

Štatistickou jednotkou pre účasť na cestovnom ruchu je osoba – člen domácnosti, pre cestu s prenocovaním v rámci cestovného ruchu je to cesta, realizovaná osobou – členom domácnosti.

Základné pojmy:

- **Cestovný ruch** - zahŕňa činnosti návštevníkov, cestujúcich a zostávajúcich na mieste mimo svojho obvyklého prostredia, nie dlhšie ako jeden nepretržitý rok, zo súkromných /osobných (do-volenka, voľný čas, rekreácia, návšteva príbuzných a známych, ostatné dôvody) alebo služobných dôvodov.
- **Domáci cestovný ruch** – cestovanie rezidentov v rámci SR, mimo ich obvyklého prostredia.
- **Výjazdový cestovný ruch** – cestovanie rezidentov do zahraničia.
- **Obvyklé prostredie** - je geografická oblasť, v rámci ktorej daná osoba uskutočňuje svoje pravidelné životné činnosti (miesto trvalého bydliska, prechodného bydliska, pracovisko, pôsobisko respondenta).

Účasť na cestovnom ruchu za osobným účelom

Počet rezidentov vo veku 15 a viac rokov, ktorí sa zúčastnili aspoň jednej cesty s minimálne jedným prenocovaním za osobným účelom (napr. dovolenka, voľný čas, rekreácia, vrátane nepravidelných návštev priateľov a známych, ako aj nepravidelného pobytu na chate, chalupe alebo v inej rekreačnej nehnuteľnosti v súkromnom vlastníctve) počas sledovaného obdobia.

- **Domáce cesty** – zahŕňajú osoby- turistov, ktorí sa zúčastnili iba domácej cesty za osobným účelom počas sledovaného obdobia.
- **Zahraničné cesty** - zahŕňajú osoby- turistov, ktorí sa zúčastnili iba zahraničnej cesty za osobným účelom počas sledovaného obdobia.
- **Domáce aj zahraničné cesty** - zahŕňajú osoby- turistov, ktorí sa zúčastnili oboch typov ciest, domácej aj zahraničnej cesty za osobným účelom počas sledovaného obdobia.
- **Krátkodobé cesty** – zahŕňajú osoby- turistov, ktorí sa zúčastnili krátkodobých ciest
- **Dlhodobé cesty** - zahŕňajú osoby - turistov, ktorí sa zúčastnili dlhodobých ciest.

Osoba, ktorá sa zúčastnila krátkodobej cesty aj dlhodobej cesty počas sledovaného obdobia je započítaná do oboch typov ciest.

Cesty s prenocovaním za osobným účelom

- **Počet ciest** - celkový počet ciest, ktoré zrealizovali počas sledovaného obdobia rezidenti vo veku 15 a viac rokov za osobným alebo služobným účelom, s minimálne jedným prenocovaním.
Počet prenocovaní - celkový počet nocí, ktoré strávili rezidenti vo veku 15 a viac rokov mimo svojho obvyklého prostredia za osobným alebo služobným účelom.
- **Priemerný počet prenocovaní** – počet pre-nocovaní pripadajúci na jednu cestu.
- **Dlhodobá cesta/pobyť** - cesta/pobyť za účelom dovolenky alebo iným osobným účelom, mimo obvyklého prostredia, na ktorej účastník trávi aspoň 4 noci za sebou; dovolenková cesta/pobyť nesmie prekročiť 12 mesiacov
- **Krátkodobá cesta/pobyť** - cesta/pobyť za účelom dovolenky alebo iným osobným účelom, mimo obvyklého prostredia, na ktorej účastník trávi najmenej 1 noc a najviac 3 noci za sebou
- **Služobná cesta** - cesta služobného/ pracovného charakteru mimo obvyklého prostredia s najmenej jedným prenocovaním; služobná cesta nesmie prekročiť 12 mesiacov
- **Miesto pobytu** - pri zahraničných cestách/ pobytoch sa uvedie krajina pobytu (v prípade, ak účastník cesty navštívi viac krajín, uvedie tú, kde sa zdržal najdlhšie); v prípade domácich ciest/pobyťov sa uvedie okres pobytu
- **Hlavný účel cesty** - účel, pri absencii ktorého by sa cesta neuskutočnila. Účel cesty klasifikujeme na osobný (dovolenka, voľný čas, rekreácia, návšteva príbuzných a známych, ostatné – napr. púť, nákupy) a služobný/pracovný (napr. účasť na konferenciách, obchodné stretnutie..). Každá cesta má iba jeden hlavný účel, aj keď návštevník môže počas nej vykonávať viaceré sekundárne činnosti. Pokiaľ je hlavným účelom cesty zamestnanie sa rezidentskou jednotkou na navštívenom mieste/krajine, cesta nie je považovaná za dovolenkovú alebo služobnú cestu.
- **Skratky:** SR – Slovenská republika